

28.

1704, 2. 14
43.

DISPUTATIO JURIDICA,

DE

**ILLICITA JURIS
RENUNTIATIONE,**

Quam,

AUXILIANTE DEO,
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,

SERENISSIMO atq; EXCELSISSIMO PRINCIPE ac DOMINO,

**DOMINO FRIDERICO
WILHELMO,**

REGNI PRUSSIAE AC ELECTORATUS

BRANDENBURGICI HEREDIS &c. &c. &c.

CONSENTIENTE AMPLISSIMA FACULTATE
JURIDICA,

In Academia ad Pregelam Regia,
PRÆSIDE,

PETRO Schwennern /

U. J. L. & P. P.

Publicæ eruditorum censura proponit

JOHANN DANIEL CASSEBURG,

LL. Stud.

Anno M. DCC. IV. ad Diem April.

H. L. q. C.

REGIOMONTI, Typis REUSNERIANIS.

INCLYTÆ
PALÆOPOLEOS IN REGIO PRUSSORUM MONTE
PATRIBUS GRAVISSIMIS.
*GENERO, PRÆ-NOBILISSIMIS, AMPLISSIMIS
& CONSULTISSIMIS*
DOMINIS
CONSULI.
PRO-CONSULI.
SENATORIBUS
ET
SECRETARIO
*PARENTI, PATRONIS ATQUE PROMOTORIBUS SUIS
OMNI SUBMISSIONIS CULTU VENERANDIS*

Exiguum hocce specimen Academicum in ulteriorem sui,
studiorumque suorum commendationem annexo
omnis felicitatis voto

dedicat atq; offert

JOH. DAN. CASSEBURG.

Enunciaciones jurium in negotiis humanis frequentissimè occurrunt. Nullus enim contractus, nullum ferè instrumentum moribus hodiernis judicantium oculis exhibetur, in quo, non dicam manipulum, sed integram renunciationum messem deprehendere liceat. Cauti quippè contrahentes istis renunciationum formulis materiam litis amputare nituntur, omni studio eò laborantes, ne lites ex lite serantur, causaque semel sopita non sine magnis molestiis opumq; detrimento resuscitetur, nec, quod Hydræ Lerneæ accidit, uno capite reciso, alia plura renascantur. Equidem propter perversam nonnullorum malitiam, quibus tunc demum benè est, cum aliis malè, non rarò contingit, ut hi voto suo, laudabiliq; intentione excidant, plerisque tamèn casibus adhuc renunciationum efficacia in judiciis observatur. Nec mirum. Liberam quippè libero rerum suarum moderatori & arbitro renunciandi facultatem jura indulgent. Non tamen in infinitum hæc potestas se extendit. Sunt certi limites, quibus illa includitur. Scilicet & hîc illud Poetæ obtinet:

*Est modus in rebus, sunt certi deniq; fines,
Quos ultra citràq; nequit consistere rectum.*

Habet suam veritatem Regula in l. 29. C. de pact. & l. 51. C. de Episcop. fundata, quâ unicuique licentia juri suo renunciandi tribuitur. Verùm agnoscit suas exceptiones, & communem Regularum, quæ rarò universales, sed quàm plurimis limitationibus atque exceptionibus obnoxia existunt, indolem imitatur. Quo intuitu præsens noster labor, quem nunc suscepimus, eò dirigitur, ut potiores casus, quibus renunciatio non admittitur, perlustremus. Eum in finem memores moniti Imperat. Justin. dicentis: in l. 2.

A

C. de

C. de Offic. Praef. Praet. in nomine Domini nostri Jesu Christi ad omnia consilia omnesq; actus semper progrediendum esse, Divini Numinis auxilium humillimis precibus imploramus.

§. I.

Homonymia v. renunciationis,

ANtequam ipsius rei tractationem aggrediamur, necessarium erit, ut prius Rubrum consideremus, quò feliciori progressu cura nostra circa res occupari possit. Voces itaq; in Rubro positæ expendendæ veniunt, quas inter tamèn, ne studio in re manifestâ nos diu detinere velle videamur, relictis reliquis, sola *renunciatio* in præsentì ulteriorem considerationem merebitur. Hæc varias recipit significationes. Accipitur enim (1) pro repudio, quo sponsus vel sponsa à sponsalibus initis recedit. Quod in *l. 10. ff. de spons.* dicitur nuntium remittere, id in *l. 17. §. f. ff. de reb. auct. jud. poss. & l. 1. C. de sponsal.* per renunciare exprimitur. Imò expressè renunciatio pro repudio usurpatur in *l. 2. §. 1. ff. de divort.* Eo intuitu renunciatio a Coniugio dicitur recusatio eius rei, quæ in pactum & promissionem venerat. (2) Pro declaratione officii Magistratus, quâ indicatur, aliquem officio certo ornari. Ita Consulem, Tribunalium, aliumve Magistratum renunciari, i. e. declarari dicimus. (3) Pro novi operis nuntiatione *l. 16. ff. de N. O. N.* (4) Pro eo testimonii genere, quod ab architectis & magistris cujusque officii, cum opus est, edi solet. Sic renuntiare modum mensores dicuntur, *l. 1. pr. l. 5. pr. & §. 1. ff. Si mens. fals. mod. dix.* Hinc renunciare legationem, idem est, quod referre, quæ in legatione gesta sunt. *conf. l. 40. pr. ff. de cont. emp. l. 42. ff. mand.* (5) Pro illo actu iudicii, in quo allegationibus & probationibus renunciatur. *Auth. jubemus C. de judic. c. 11 x. de probat.* Huc refert Richter. in *Comment. ad all. cap. n. 159.* renunciaciones litium & actionum, probationis, aut antea reservatæ reprobationis, leu-
tera-

3
terationum & appellationum, omnium allegationum juris
& facti. (6) Jure Canonico *l. 1. t. 9. Decret. l. 1. t. 7. Sext. Clem. l. 1. t. 4.* pro resignatione officiorum, tam Ecclesiasticorum, de qua agit *Brunn. in Jur. Ecclesiast. l. 2. c. 4. §. 14. & Dn. Stryck. in Not. ibid.* quàm secularium ac civilium. Germ. vom Dienst abhandlen. *Conf. Itigii Disp. Inaug. de Officii in favorem tertii resignatione.* (7) Pro remissione, refutatione & abdicatione juris, sive actu, sive potentiâ sibi competentis. Ultima significatio Rubro nostro convenit. Renunciatio enim hic denotat scienter & sponte factam juris ad renunciantem pertinentis legitimam remissionem Brevis describi solet, per juris proprii legitimam refutationem.

§. II.

Renunciatio plurimas admittit divisiones. Est enim (I.) alia personalis, alia realis. Hæc est, quando verba in rem concipiuntur, veluti si quis dixerit, renuntio hereditati, feudo &c. Illa vero nominatur, quando verba certam personam respiciunt, ut si hereditati maternæ, feudo paterno renunciatur. (II.) Alia est jurata, alia non jurata. Prior dicitur, cui juramentum accessit. Posterior audit, quæ vel nullo confirmatur juramento, vel ex ipsa renunciationis indole nullum admittit. Priori ob vinculum juramenti major vis competit. Unde & Dd illi eandem efficaciam, quâ generalis & specifica gaudet, tribuere non dubitant. *Conf. Gail. l. 2. O. 27. n. 23. Mascardus de Probat. concl. 1271. n. 53.* Num verò pro juratâ renunciatione illa, quæ sub hæc formula *An Eydes statt / facta*, sit habenda, inter Dd. disquiritur? Equidem nonnulli eam juratâ æquiparant *vid. Dauth. Expos. c. quamvis in 6to n. 23. Panormitan. in c. ad aures n. 1. x. quod met. caus.* Verùm illorum opinio, quibus dictam renunciationem à jurata fecernere placet,

Diviso
1. in personalem & realem.

2. in juratam & non juratam.

A 2 me-

meliori innititur fundamento. Jura quippè in illis actibus, ad quorum validitatem verum juramentum desiderant, hanc formulam insufficientem pronunciant. *Stryck, de C. C. S. 2. c. 6 §. 5.*, ubi addit, nec illa verba: *Beÿ dem Wort der Wahrheit/* sufficere, quando juramentum corporale leges exigunt. Ista verò formula renunciationi apposita: *So wahr mir Gott helffe/* veri juramenti vim habet in judiciis. *Carpz. p. 2. c. 16 d. 6.* cum in illis verbis hodiè forma essentialis juramenti consistat. *Carpzov. all. l. n. 7.* Et hæc verba sufficientia judicantur, etiamsi non additum sit: *Schwere.* *Stryck de C. C. S. 1. c. 5. §. 18.*

§. III.

3. In genera-
lem, specia-
lem & spe-
cialissimam.

Renunciatio (III.) dispescitur in generalem, specialem, quæ etiam subalterna vocatur, & specialissimam. Generalis est, quâ quis omnibus exceptionibus, juribus, legumq; beneficiis renunciat, his formulis: *Allen rechtlichen Be-
helffen und Wohlthaten/so ihm von Rechts und Gewohnheit
wegen zu statten kommen könnten oder möchten/so wol/ die be-
reits eingeführet/ als auch die künfftig durch neue Gesetze/
Statuta oder Gewohnheiten introduciret oder durch mensch-
lichen Wiß und Verstand erfunden werden möchten.* *Stryck.
in C. C. S. 1. c. 5. §. 2.* Hujus renunciationis nulla est validi-
tas. Hinc fidejussor, etiamsi omnibus ac singulis benefici-
ciis juris ac legum renunciaverit, nihilominus beneficiis
fidejussoribus indultis; v.g. beneficio ordinis, divisionis
uti potest. *Berl. P. 2. cap. 22. n. 15.* Unde clausula generalis
omnium jurium renunciationis, cautelis abundantibus an-
numerari solet. *Stryck. Diss. de Caut. abund. in contr. c. 3. n. 28.*
Subalterna dicitur, quâ certo generi beneficiorum renun-
ciatur, v.g. quando quis beneficiis fidejussoribus conces-
sis renunciat. Specialissima nominatur, quâ huic vel illi
beneficio renunciatur, veluti si fidejussor beneficio ordi-
nis renunciaret. *Carpz. P. 2. c. 17. d. 1.*

§. IV.

§. IV.

Porro renunciatio (IV.) alia est expressa, alia tacita. Expressam supra in §. 1. descripsimus. Tacita verò dicitur, quæ ex actu præcedente, illam necessariò inferente, præsumptione inducitur. Sic querelæ inofficiosi testamenti, relicti legatum ab instituto herede oblatum acceptans tacitè censetur renunciasse. Ex facta legati acceptatione quippè approbatio voluntatis testatoris colligitur. *l. 10. §. l. 31. §. ff. de inoff. test. l. 5. ff. de his, quæ ut indig.* Post approbatam verò voluntatem non amplius querelæ locus est. Jurisdictioni tacitè renunciat, data occasione in delinquentem oblatum non animadvertens. Privilegio tacitè renunciat Privilegiatus, si oblata occasione eodem non utatur. *l. 7. C. de his qui accus. non poss. l. 1. ff. de nund. c. 15. x. de privil.* Fidejussor admittens, ut antè principalem excutiatur, tacitè beneficio ordinis renunciat. Deniq; (V.) renunciationem commodè dividere licet, in licitam & illicitam. Priori denotamus eam, quæ lege permittente validè effectum suum consequitur. Posterior verò illam indicat, quæ legum dispositioni contraria validitate destituitur. Non illam, sed hanc præsentis disputatione expendere constituimus, ita, ut præcipuos casus, in quibus non licet juri renunciare, paucis sistamus.

4. In expressam & tacitam.

5. In licitam & illicitam.

§. V.

Quod dum meditatur, à Jure Naturali non immeritò ordimur. In hoc, jus circà vitam hominis rerum omnium pretiosissimam considerandum se offert. Huic nemo renunciare potest. Hinc defensio, quæ in vasus, in vasori etiam cum ejus internecone resistit, non modò licita, sed etiam necessaria. Quisque enim ad vitæ suæ defensionem ita obligatus est, ut si aliter eam ab in vasoris insultibus liberare,

De Jure Naturali non licet defensionem renunciare.

berare, ac in tuto collocare nequeat, eundem occidere possit, neutiquam verò excusatur, si perire malit, quam alterum occidere. Non enim jus defensionis homini à naturà indultum, renunciationem admittit. Natura quippè minime alicujus libero arbitrio commisit, num eadem sibi à scelerato aggressore imminentem avertere, vitamq; suam tueri velit, vel non, sed vitæ conservationem contra quamlibet vim injustam praecepit, cum id jubeat sociale vinculum, quo homines sui, proximique conservationem intendere tenentur. Quare pactum, quo quis mortem inferenti se nolle resistere, pactus est, invalidum pronuntian- dum. *Stryck. V. 2. D. 12. c. 6. n. 78.* Nec eo casu, quo æterna salus proximi periclitaretur, renunciatio defensionis natu- ralis valet. Nam nec piis semper conscientia in numerato est, cum omnes sub venia vivamus. Subitum quoq; peri- culum accuratum examen non admittit. Quin in ipso con- certationis fervore aliquid, ob quod collectis viribus re- quiratur contritio cordis, confessio oris, intercedere po- tuit. *Stryck. V. 2. D. 15. c. 3. n. 25. Conf. Puff. l. 2. d. J. N. & G. l. 5. §. 17.*

§. VI.

Nec se ipsū
interficere.

Sicut verò vitam nefarii aggressoris libidini exponere prohibutum, ita nec concessum est in propria viscera sæ- viendo, vitæ suæ renunciare. Gravissimè quippè hoc modo in Deum, Remp. & se ipsum peccat, violentas manus sibi inferens. Deum lædit, id quod divinæ Majestati com- petit, detestando scelere sibi arrogando. A DEO pendet vitæ humanæ possessio, qui vitæ & mortis potestatem sibi reservavit *Sapient. 16. conf. Gen. 9. v. 5. Act. 16. v. 28.* Militi prohibutum est, stationem suam absq; jussu Imperatoris de- serere. Non itaq; licet homini, ex hâc vitâ, sine jussu Dei migrare. *Cic. in lib. d. Somn. Scipion.* Dilectio nostri consti-
tuitur

7
tuitur mensura dilectionis proximi. Proximi occisio illicita est. Non ergo propria cædes admittenda. Remp. offendit, dum eidem jus adimit, quod sibi vindicat utendo in rebus necessariis, socium eripit, ac pernicioso exemplo scandalum præbet. In seipsum crudelis est, contra dictamen rectæ rationis, juxta quod unaquæq; res appetit se conservari in esse, atque se ipsam diligit, à suâ ipsius naturali inclinatione, & amore, quem sibi ipsi ex dispositione Juris Naturalis exhibere tenetur, recedens. Ex hoc capite non immeritò leges Taprobanensium, de quibus *vid. Diod. Sicul. l. 2 c. 57.* & Ceorum *conf. Strabo l. 10.* quibus civibus ultro vitam abjicere concedebatur, damnantur, *Puffend. l. 2. d. J. N. & G. c. 4. §. 19.*

§. VII.

Renunciatio propriæ vitæ adeò illicita est, ut nec (1) valeat, si quis ad liberationem à turpi facto, ne illud præstare teneatur, consequendam, seipsum interficiat. Testantur historiarum monumenta, foeminas intemeratæ castitatis studiosas, ad evitanda violenta stupra, quæ ipsis à sceleratis intentabantur, se in flumina præcipites dedisse vel alio modo vitam ademissè. Nobilem & Christianam mulierem, ad Maxentium Tyrannum, quò hujus libidini inserviret, deductam, se ipsam interemisse *Euseb. l. 8. Hist. Ecc. c. 17.* memorat. Mulieres duæ Antiochenæ, teste *Procop. l. 2. de Bell. Pers.* captâ urbe, ne quid turpe à victoribus paterentur, sese in flumen præcipitarunt. Verùm hæc ipsa neutiquam approbanda. Si enim foemina nullis viribus amplius resistere valet, Deo ultionem committere, non verò in propria viscera sævire tenetur. *conf. Puff. supr. all. L.* Prætereà quæ vi stupratur, mente virgo est, mens enim peccat, non corpus, & unde consilium abest, inde crimen abest. Quid gravius pati potest, quæ alienæ libidini sub-

Ampl. (1)
non ad liberationem à turpi facto obtinendâ.

ster-

sternere pudorem suum constanter recusat, quàm mortem? Ea igitur expectanda potius, quàm occupanda, nam mori velle, ne moriari, furor est. *Anon. Matth. de Crim. l. 48. t. 5. c. 1. n. 10.*

§. VIII.

(2) Non celestium gaudiorum causa.

Non valet (II) renunciatio vitæ propriæ, etiamsi cæ intentione, quò quis tantò citius celestium gaudiorum capax reddatur, propria cædes suscipiatur. Cleombrotum lecto libro Platonis de immortalitate animæ in mare se præcipitem dedisse scribit *Tull. Q. Tusc. 1. Hominem* quendam in cubiculo suo se suspendisse refert *Anon. Robert. L. 1. Rer. jud. 4. 2.* cum prius in chartula hæc verba scripsisset: Dissolvor, ut sim cum Christo, nec vana fides. Juvenis quidam rufficanus, concionatoris, de æternæ vitæ gaudiis ornatus dicentis eloquentiâ accensus, lethale vulnus sibi infixit, teste *A. Matth. de Crim. all. l.* qui restè ibidem memoratum casum expendens, exclamat: ignoras miser, hæc quoque gaudia expectanda, non rapienda esse. Talis ἀπίχης manifesto in sanctæ spei anchoram impingit. Non licet prius in occursum sponsi egredi, quàm ubi is venit. Æternus DEI Filius vult, ut celestis Pater suos in mundo à malo servet, non verò ut eos è mundò tollat.

§. IX.

(3) Non si quis videt, se in probum Dei victurum.

Renunciatio propriæ vitæ (III.) nec eo casu admittitur, si quis advertat, sibi, posthac in opprobrium DEI vitam esse transigendam. Equidem nonnulli Fbræorum referente *Grotio, L. 2. de J. B. & P. c. 19. §. 5. n. 4.* à lege se non interficiendi hanc causam excipiunt, tanquàm εὐλογου ἔξαγωγῆν, laudabilem excessum seu objectionem, si quis videat, se deinceps victurum in probum ipsius Dei, existimantes, quia non nobis, sed Deo jus in vitam nostram competit, præsumptam Dei voluntatem solam esse, quæ mortis

nor-
nam
m. l.
si eâ
ca-
tum
e fe
ien-
bert.
scri-
Ju-
vita
vul-
dem
fer,
Ta-
git.
oi is
os in
.
itti-
vi-
efé-
in-
Ea-
vi-
isti-
m-
or-
tis

tis anticipandæ consilium absolvat. Verum hæc exceptio⁹ rectè rejicitur. Quis enim ejusmodi casum prævidere potest, cum futurorum contingentium non detur determinata veritas? Vel proprium peccatum hîc metuimus, vel alienum. Si illud, virtus quoque Dei in infirmitate perficitur, & is, qui dedit averfari malum, dat quoque perficere bonum. Si hoc, non licet peccare, ne alter peccet, cum juxtâ monitum Apostoli in *Epist. ad Rom. 3.* non sint faciendâ mala, ut indè eveniant bona. Ad exempla Samsonis, Saulis & Razis Senatoris Hierosolymitani frustrâ provocatur. His occurrit *Becman. in Not. ad. all. Grotii locum.*

§. X.

Renunciare vitæ porrò non licet (IV.) quò liberationem à paupertate, morbo aliisque vitæ molestiis consequamur. Sit molesta paupertas, æquo tamen animo ferenda, cum facilè fieri posset, ut præsentem egestatem, subsequèntium temporum felicitas tollat. Sint graves dolorum dolores, patienter sustinendi, brevi desiderata commutatio subsequi potest. Tædium excitent aliæ molestiæ, erunt diurnæ, sint licet nonnunquàm diuturnæ, non tamen erunt perpetuæ. Mollis animi indicium est, res ærumnosas ac laboriosas declinare. Non decet militem, propter ærumnas & pericula imminèntia, stationem sibi ab Imperatore commissam deferere. Nec convenit, ob molestias hujus vitæ, quæ tamen perpetuò ad extremum usq; vitæ spiritum hominem comitantur, filum vitæ suæ abrumperè.

(4) Non ut à morbò, paupertate &c. liberetur.

§. XI.

Vitæ renunciatio (V.) ne quidem interveniente jussu⁽⁵⁾ judicis conceditur. Hinc justè reus judici, veneni summptionem vel incisionem venæ, vel aliàs violentarum manuum illationem injungenti, obsequium præstare recusat.

(5) Non ad jussum judicis.

B

Non

10

Non licet huic actum naturæ vires excedentem imperare. Neq; judici facultas exercendi in corpus alterius arbitrium irrestrictum competit, cum ea non ex jure Domini, sed saltem ex delicti proportionem descendat. Qui actus itaq; licite imperari nequeunt, illi nec licite à reis peraguntur.

(6) Neq; ad
evitanda
tormenta.

Stryk. V. 2. D. 15. c. 3. n. 34. Non licet deniq; (VI.) renunciare vitæ, ad evitanda tormenta. Nunquam enim homini tanta in vitam suam potestas competit, ut ob imminentes corpori dolores eam interneconi dare possit. Nec interest, num tormenta graviora, an verò leviora sint. Æqualis enim utroq; casu militat ratio. *Stryk. V. 2. D. 14. c. 3. n. 56. & seqq.* Exinde fluit, quod nec aliquis sibi crimen morte dignum pro Parente aut amico tormentis magnis eripiendo imponere possit. *Stryk. all. l. n. 66.*

§. XII.

Navarch^u
ad evitan-
dos hostes,
navem ac-
cendentes,
non sunt
proptricidæ.

Non verò in classem vitæ suæ renunciantium referendi, nec propriæ cædis rei pronuntiandi, ad evitandas hostium manus, se navemq; suam Vulcano consecrantes & incendentes. Licet quippè Navarch^u regulariter cum hoste perire teneantur, ipsi tamen saltè hostium ruinam intendunt, neq; omni medio conservandæ vitæ destituuntur, cum in inferiore parte navis constituti sint, pulvisq; pyrius sapius partem superiorem, salvâ inferiori tollat. Quin licet tota navis interitus periculo exponatur, vel in unâ tabula nihilominus medium conservandæ vitæ superesse poterit. *Stryk. V. 2. D. 12. c. 6. n. 115.* Hinc nonnulli inferunt, in altissimo loco constitutum ad flagrantissimum ac horrendum illius loci incendium evitandum, se in flumen præcipitantem excusandum esse, cum non directò sui ipsius interneconem intendat, sed præsentissimam mortem fugiens ejusmodi medium, ex quo fortè vita conservari possit, eligat. *Stryk. all. l. n. 116.*

§. XIII.

§. XIII.

A propria cædis crimine quoq; absolvendus Præfectus castelli, si ulteriori defensionis se imparem advertens, pulverem pyrium castello subiciat, eoque accensò, se in minimas particulas discerpendum auræ committat, dummodo talis internecio expresso superioris jussu suscepta: **Weñ** er ausdrückliche Ordre hat / das Schloß zu unterminiren / und sich mit selbigem in die Luft zu sprengen. Expressum certumq; superioris mandatum de extremâ inversione subeundâ requirimus. Citrà hoc Præfectus castelli nullâ defensionis spe amplius affulgente se præsidiumq; suum certissimæ morti exponere non tenetur. Unde Gustavus M. Sveciæ Rex, referente *Schwartz ad Jus milit. Suec. Caroli Gustavi ad t. 12. a. 59.* dixisse fertur, talem Præfectum Reip. quidem benè, sibi autem malè consuluisse. Verba ejus hæc sunt: Und hat Gustavus M. Glorwürdigsten Andernckens von einem / der sich solcher Gestalt vom Leben geholfen / gesagt: Er habe bey ihm und dem Reiche tapffer und treulich / bey seiner eigenen Person aber als ein Schelm gehandelt. *Conf. Dn. Stryk. in Disp. de Fortalitiis V. 1. D. 24. c. 8. n. 43. & seqq. Schæpf. in Disp. de officio Præfecti castelli ad extrema obligati c. 5. Bodin. in Disp. de obsequio militum in defendendo præsidio §. 12. & seqq.*

Neq; Præfectus Castelli ad superioris mandatum castello pulverem pyrium subiciens.

§. XIV.

Non modò vitæ, sed & membris corporis humani renunciare vetitum est. Nam nec horum Domini sumus *l. 13. ff. ad L. Aquil.* neque de illis liberè disponendi facultatem habemus, sed ad ea fovenda & conservanda obstricti vivimus. Damnanda hic Evnuchorum hæresis, animæ salutem masculè quærentium, dum mutilationem sui illam consequendi remedium esse, vel æternam vitam per injuriam Creatoris obtineri posse, falsò sibi persvadent.

Non licet membris humani corporis renunciare.

Jus Canonicum propterea se abscindentem *homicidam & Dei conditionis inimicum* appellat. *c. 4. Dist. 55.* Jus Civile pariter gravem satis, capitalem nempe poenam in eos, qui Eynuchos fecerunt, statuit *L. 1. C. de Eunuch.* Si tamèn membrum cum gravi morbo conflidetur, metusque, malum latius grassaturum esse, subsit, tunc ad damnum toti corpori imminens avertendum, ne contagio mali latius se diffundat, membrum contagione infectum amputari potest. Nul- lum quoque homini in famam suam Dominium compe- tit. *Stryk. v. 2. D. 15. c. 5. n. 2.* Quamobrem nec ejus renun- ciatio admitti potest. Quid de potestate se sub infamia obligandi beyrn Schelm Schelten judicandum sit, *conf. Disp. Grassi de Promissione sub amissione honoris & existima- tionis.*

Neq; famæ.

§. XV.

Parentes
juri alendi
liberos re-
nunciare ne-
queunt.

Parentes juri, quo liberis alimenta suppeditare tenen- tur, renunciare nequeunt. Hæc quippe obligatio ex Jure Naturali descendit. Equidem adhuc controversia move- tur, utrum obligatio, ex quâ alimenta debentur, sit perfe- cta, an imperfecta, sive utrum illa adexpleticem, an verò attributricem justitiam spectet. *Grot. l. 2. de J. B. & P. c. 7. S. 4.* statuit, non ex justitia expletice, sed tantum attributrice liberis à Parentibus alimenta deberi, ita, ut Parentes qui- dem inhumaniter faciant, si illa denegent, liberis tamen non competat jus ab invitis Parentibus alimenta exigen- di. Sed ab hoc recedens *Puffendorff. L. 4. de J. N & G. c. 11. §. 4.* Parentibus perfectam obligationem alendi liberos, quàm diu seipfos alere nequeunt, incumbere rectius docet. Parentes quippe generando videntur ultrò se obstrinxisse, quod, quantum in se, operam velint dare, ut vita, quam- dederunt, conservetur. Magnam enim proli suæ injuriam facerent, si eam ideò tantum generassent, ut periret. De onere

onere lactandi infantem *conf. Jus Can. in c. f. Dist. 5.* ubi prava consuetudo nominatur, quâ mulieres filios quos gignunt, nutrire contemnunt, eosque aliis mulieribus adnutriendum præbent.

§. XVI.

Liberis pariter non licet juri, quo Parentibus egenis subvenire tenentur, renunciare. Quamvis enim respectu juris alendi inter liberos & Parentes non æquale deprehendatur vinculum, cum liberi, omni vitæ subsidio destituti, in orbem prodeant, Parentes verò jam eâ conditione, quâ sibi ipsis prospicere possunt, vivant; nihilominus amor, qui inter Parentes & liberos debet esse reciprocus, non potest salvus existere, si cum possim, egenti non succurram. *Stryk. de A. F. J. S. I. M. 2. §. 12.* Hic actus antipelargiæ nomine venit. *Αντιπελργία* quippè dicitur, quasi ciconiaria vel alimentaria lex, quâ liberi Parentes alere jubentur. Ciconiarum enim ergà Parentes senio laborantes, omnique ope destitutos, nota est pietas *conf. Disp. Passavant. de Antipelargia, Basil. anno 1672. habita.*

Neq; liberi juri Parentes inopes alendi.

§. XVII.

Libertas, cum sit *J. Naturalis §. 2. J. de J. N. G. & C. resq;* inæstimabilis judicetur, *l. 106. l. 122. l. 176. §. 1. ff. de R. J.* & ideò favore ejus multa singularia in jure constituta sint, renunciationem respuit. Tantum quippè libertati olim impendebatur, ut mallent vitam cum morte commutare, quàm libertate excidere *L. f. C. de Pat. pot.* Undè & capitalibus inimicitis annumerabatur, si quis alteri statum controversiæ moveret. *§. 12. J. de Excus. tutor.* In censum eorum, quorum renunciatio de Jure Naturali non procedit, denique jus sanguinis & matrimonium referimus. Prioris renunciatio haud admittitur, cum jura sanguinis nullo modo dirimi possint *L. 8. ff. de R. J.* Matrimonium renunciationi

Renunciationem respuit Libertas.

Jus Sanguinis.

Matrimonium.

tioni non obnoxium, cum præceptum divinum, multiplicationem generis humani per honestam sobolis procreationem injungens, obstet.

§. XVIII.

De jure divino non licet renunciare feriis divinis.

Dum ad illicitas juris divini renunciaciones progredimur, offerunt se feriæ divinæ. Abbreviandi futuri processus gratiâ renunciatio exceptionis feriarum; *Dasß Er sich aller ferien ungeachtet/ vor Gericht stellen wolle/* fieri solet. Hæc tamen renunciatio ad ferias divinas, cum hæc sint in honorem Dei introductæ, & ideo irrenunciabiles *l. 7 C. de feriis*, extensionem minimè patitur. Hinc & actus, licet utriusque partis consensu interveniente, in feriis divinis gestus, nihilominus nullitatis arguitur. *c. f. pr. X. de feriis, Stryk de C.C. S. 1. c. 5. §. 18.* Nihil interest, num feriæ sint solennes, an verò minus solennes. Priores cultui divino consecratæ, & ab ipso Deo constitutæ sunt. Posteriores propter res prosperè gestas vel in honorem Principis extrâ ordinem indicuntur, quale festum Regnum Prussiæ ob Augustissimi Regis nostri felicissimam coronationem summâ cum veneratione quotannis colit.

§. XIX.

Baptismo.

Baptismo cum juxta revelatæ Theologiæ principia sit ordinarium regenerationis medium, sanctum initiationis Sacramentum & janua per quam cœlum intramus, nemo, qui cœlestium gaudiorum capax reddi desiderat, renunciare valet. *Lynker in Diss. de Baptismo cap. 2. §. 1.* Æqualis est conditio S. Coenæ. Hujus enim renunciatio pariter est illicita. Undè tales contemptores excommunicationis fulmini obnoxii, & à beneficio honestæ sepulturæ arcentur. *c. 12. X. de sepult.* Nihil quippè illis commercii cum Ecclesia intercedit. Quare quàm diu in illo statu infelicissimam vitam vivunt, nec poenitentiam agunt,

S. Coenæ.

ab

ab omni Ecclesiæ aditu repelluntur, ejusque beneficiis spoliantur.

§. XX.

Sacerdotibus antequàm ad munus vacantis sacerdotii evehantur, hæc necessitas incumbit, ut prius coràm coetu fidelium, cui postea præesse debent, concionem *dominasi- xij,* quam *Erurm. l. 1. de J. Eccl. c. 5. §. 15.* probatoriam, *germ.* die *Prob. Predigt* nominat, habeant. Ordinandus enim publicè sistendus in Ecclesia Populo fidelium, si quis fortè sit, qui ordinationi ob legitimum aliquod impedimentum contradicere velit. *Nov. 6. c. 1. §. 10.* Saluberrimum hoc institutum veteris Ecclesiæ, quo dabatur locus cuilibet contradictori & accusatori tanquam in publico crimine & interea suspendebatur ordinatio, ne fortè indignus aliquis Sacerdotio obreperet, manasse ex prisco illo more, quo agonotheta sive designator certaminis, publicè voce Præconis ad Populum proclamabat de athleta certaturo: essetne, qui sciret aliquod ipsius crimen, propter quod ad certamen agnosticum & præmia capeßenda admitti non deberet, ex Chrysofomo observat *Rittershus. P. 1. Exposit. Nov. c. 7. n. 36.* Patronus itaque in suggestu ad videndum & audiendum populo eum, quem in defuncti Pastoris locum surrogandum esse putat, sistere tenetur, nec huic concioni probatoriæ renunciare potest. *Carpz. L. 1. Jurispr. Consist. Def. 33. n. 5, 6.* Nam ad vocationem novi Pastoris, consensus populi & judicium Parochianorum *der Eingepfarrten* desideratur. Quod ut fieri possit, concio probatoria præcedat, necesse est. Nunc ad casus, quibus Jure Civili renunciatio illicita est, considerandos progredimur.

§. XXI.

Leges plerumq; à Legislatore eâ intentione promulgantur, ut perpetuò observentur, subditiq; illis suas actiones

Concioni
probato-
ria.

Princeps ne-
quit renun-
ciare pote-
stati mutan-
di legem.

nes accommodent. Undè sæpius contingit, ut Principes ejusmodi clausulas, quibus perpetuam illarum observantiam desiderant, legibus subjiciant. Quo in sensu plurimæ loquendi rationes, quibus Principes hanc suam intentionem declarant, in Jure reperiuntur. Indè enim fluxit appellatio Legum perpetuarum. *L. 6. C. de divers. præd. urb. & rust. l. 2. C. de Sent. ex peric. rec. l. 2. C. ubi quis de curiali vel cohortali. conf. l. 6. C. de sec. nupt. Nov. 59. in f.* Hinc leges, cum feruntur, hæc vel simili clausula muniuntur: Edicto perpetuo & irrevocabili sancimus. Reges Galli Legibus à se latis illam fermè clausulam apponere consuevisse scribit *Bodin. lib. 1. de Rep. c. 8.* ut nec à nobis, posterisque nostris derogari possit, item, ne derogationis, cui nunc derogamus, deinceps ulla ratio habeatur. Expedi enim Reip. Leges diu in vigore manere, cum ex crebra Legum mutatione non parùm damni in eam redundet. In vetustate ipsa venerabilis est religio, qualis nulla in novitate deprehenditur. Exemplo nocet, quando qui evertit Leges priores, suas eo ipso everti posse testatur. Quamvis verò temeraria legum mutationes apud civilis prudentiæ Magistros non immeritò malè audiant, omnes tamen promiscuè improbari nequeunt, cum ob evidentem utilitatem rectè recedatur ab illo jure, quod diu æquum visum est. *L. 2. ff. de Constit. Princip.* Num autem Princeps hanc Potestatem mutandi legem sibi adimere, & futuræ dispositioni legislatoria renunciare queat, addendo Legi clausulam, omnem contrariam dispositionem impediendam, disquiritur. Inter diversas Dd. sententias defendimus, Principem non posse Lege propriâ se ipsum obligare, ne in posterum illam revocandi jus habeat, cum non omnes casus futuri prævideri possint. *Conf. Jun. Stryk. in Diss. de derogatione futura & Dispositionis c. 1. n. 10. & seqq.* Summus Imperans nullum superiorem

riorem agnoscens, cum legibus solutus sit, nullis legibus se
constringere potest, & proinde, quoties ipsi visum fuerit,
mutationem legis à se promulgatæ Reip. proficuum futu-
ram, actus suos irritos reddere valet. Talia quoq; tem-
pora incidere possent, quibus si leges servarentur, in sum-
mam legem Princeps peccaret. Undè Athenienses, licet
mille talenta in arce reposuissent, poenâ capitis indictâ, si
quis svaderet aut decerneret, ut in alios usus pecunia illa
converteretur, præterquàm ubi hostis urbem classè aggre-
deretur, iidem tamen ex defectione Chiorum metu perter-
riti, eam deinceps legem antiquarunt, referente *Thucydi-
del. 2. & l. 3. Hist. conf. Hertius in Disp. d. lege clausulâ, ne abro-
gari unquàm possit, munitâ.*

§. XXII.

Sententiâ iudicis inferioris gravatis, jura succurrunt,
concessâ appellandi facultate, non tantùm in causis civili-
bus, sed & criminalibus. Nam & in his de Jure Civili bene-
ficiùm conceditur appellationis *L. 6. C. de Episc. aud.* Cer-
torum criminum rei tantùm ab appellatione removentur.
Exemplum est in virginum raptore *L. unic. C. de rapt. virg.*
invasore violento, insigni latrone, factionis Duce, *L. 6. ff.*
de appell. monetarum adulteratore *l. 1. Cod. de fals. mon.* Quid
verò de moribus hodiernis obtineat, adhuc inter nonnul-
los dubitatur. In Camera Imperiali appellationes in cau-
sa criminali non recipiuntur. Nec mirum, cum propter
multitudinem litium ibidem occurrentium causâ crimina-
les nimium protraherentur, magniq; sumptus indè à Rep.
ad alendos delinquentes exigerentur, nonnunquam etiam
è carcere elabendi occasio reis suppeditari posset. *conf.*
Ordin. Cameral. P. 2. t. 28. Admittitur tamen querela nulli-
tatis insanabilis *Ord. Cam. d. l.* Quoad Saxoniam, *conf.*
Carpz. Pr. Crim. q. 139. n. 14. & l. 3. Resp. 128. Jure Prutenico

Non licet
renunciare
Appellatio-
ni in causis
criminali-
bus.

C

ad-

admittuntur appellationes in criminalibus *Pr. Ed. Lib. 1. Tit. 44. A. 2. §. 5. & 6.* Cum itaq; constet, quàm plurimis in locis appellationes in Criminalibus admitti, disquiritur, an illis renunciari possit? Et Resp. Neg. Salus enim publica hîc versatur, cujus non minus interest, innocentem absolvi, quàm nocentem condemnari. *l. 5. ff. de pœn.* Præterea nemo est dominus membrorum suorum, prout jam supra audivimus, hinc nec perire volens est audiendus. *L. 6. ff. de appell.* Deniq; appellatio loco defensionis habetur. Huic uti renunciare non licet, ita nec appellationis renunciatio conceditur. *Stryk. de C. C. S. 1. c. 5. §. 21.* Undè & pro invito rectè interponitur appellatio, quoniam Reip. interest, homines conservari *L. 7. §. 3. ff. de bon. damn. & omnium refert, hominem hominis beneficio affici, L. 7. ff. de Serv. ex port.* & ne ab infonte supplicium sumatur, terraq; innocenti sanguine polluatur. *Schultz. in Disp. de Beneficio invito dato c. 4. n. 43.*

§. XXIII.

Restitutions
in integrum
respectu
minorum.

Minoribus ætatis lubrico lapsis datur beneficium restitutionis in integrum. Hujus renunciatio illicita est. Ratio quippe, ob quam prætor minores restitutione in integrum juvat, hæc est, ne pupilli decipiantur, nec tertius cum damno minoris locupletior reddatur, sed ejus, quod læsione ablatum, restitutio contingat. Fragile est, & infirmum minoris ætatis consilium, & multis captionibus obnoxium, multorum insidiis expositum *L. 1. pr. ff. de min.* Idem Homerus indicavit, sicut mentem ipsius his Versibus expressit *Huber. in prælect. J. Rom. & hodiern. P. 2. t. de min. §. 1.*

Nosti quàm juvenes edant errantia facta,

Lubrica mens animi, quàm sit prudentia parva.

Quamobrem minores eadem facilitate, quâ læsionibus obnoxii, etiam ad renunciandum beneficio restitutionis in
in-

integrum moveri possent. Malè itaq; cum ipsis ageretur, si ex ista renunciatione remedio restitutionis in integrum privandi forent. Quod si tamen minor non simpliciter dicto beneficio renunciaverit, sed simul adjecerit juramentum, renuntiatio ob vinculum juramenti valida est, ipsumq; dicti beneficii incapacem reddit. *conf. Carpz. P. 2. C. 11. d. 50.* ubi elegans præjudicatum allegat.

§. XXIV.

Ad classem illicitarum renunciationum pertinet quoq; illa, quâ bonis moribus renunciatur. Certum quippe, & extrâ omnem dubitationis aleam positum est, renunciationem in vim pacti transire. Quem verò valorem pacta, bonis moribus contraria habeant, cui ignotum? *conf. L. 6. ff. d. pact. l. 1. §. 7. ff. deposit. l. 14. §. 1. ff. sol. mat. l. 6. ff. de V. O.* Variis autem modis aliquid bonis moribus repugnare dicitur. Ita (1) naturâ contra bonos mores est, si quis juramentum de iis non perficiendis, ad quæ tamen ex Jure Naturali obligatus est, juramentum præstiterit, veluti se nolle debitum Parentibus honorem exhibere. (2) Facto bonis moribus adversatur, quando v.g. quis juravit, se Sempronium interfectorum esse. Hoc enim casu non tantum natura, sed etiam turpe factum consideratur. (3.) Censurâ in bonos mores impingitur, quando id fit, quod lex improbabile censet, etiamsi actui illi nulla naturalis turpitudine inest, quorsum pertinet, quod Legibus Civilibus pactum de succedendo contra bonos mores esse dicatur.

Bonis moribus.

§. XXV.

Ex hoc fundamento apparet, renunciationem, quâ maritus cum uxore pactum iniens, beneficio competentia à legibus introducto renunciat, ad illicitas referendam esse. Nam & hæc renuntiatio bonis moribus vim infert. Læditur quippe reverentia, ab uxore marito exhibenda,

Beneficio competentia.

Juri reverentiali.

L. 14. §. 1. ff. sol. mat. Jus verò reverentiale neq; pacto, neq; renunciatione tolli potest Undè in genere inferitur, omnem renunciationem, juri reverentiali præjudicantem, prohibitis esse accensendam. Jus quippè reverentiale non modò ex legibus civilibus, sed etiam naturalibus & divinis descendit. Huic itaq; renunciare nihil aliud foret, quàm pietatem lædere, existimationem perdere, verecundiam infringere. Sic Episcopus pacto renunciare nequit reverentiæ, ab Ecclesiâ exemptâ sibi nihilominus debitæ. *arg. l. 3. C. de bon. libert.* Domini nequeunt pacto renunciare juri, ne servi torqueantur in caput eorum *L. 1. §. 8. & 13. ff. de quest. l. 8. C. de test.* Jura quippe hoc propter reverentiam Dominis à Servis debitam introduxerunt. Excipitur casus in *L. f. C. de quest.* Pactum inter Dominum & Servum initum, ut hic manumittatur, ob insignem libertatis favorem, admittitur, non tamen licet reverentiæ renunciare, quam Patrono liberti exhibere tenentur. *L. 9. C. de cond. ob caus. dat. l. 8. C. de lib. caus.* Nam & Jure Patronatus remissò, non simul reverentia Patrono debita remissâ censetur. Dd. quoq; exinde colligunt, nobilem juri prælationis, sibi præ plebejo competenti, non posse renunciare, cum hoc privilegium in signum reverentiæ & honoris exhibendi nobilibus collatum sit, & aliàs Nobilibus, totiq; nobilitati præjudicium crearetur. *Cor. arr. uv. P. 2. relect. ad c. quamvis de pact. in 6. Tom 1. pr. n. 25. & 26.*

§. XXVI.

Ampl.
Etiam si juramentum
acceserit.

Renunciatio Juris reverentialis adeò illicita est, ut nec valeat, etiam si juramentum accesserit, propter turpitudinem, quæ illi renunciationi inest. Juramentum quippe, cum non debeat vinculum iniquitatis existere *c. 1. de confuet. 610.* contrà bonos mores præstitum, nullam producit obligationem, *c. 58. de R. J. 510.* Equidem opponi posset, quod

quod modo *all. cap. J.* Canonici loquatur de tali juramento, quod est contra bonos mores naturales, non verò de eo, quod est contra bonos mores Civiles tantum. Verum enim verò certum est, *all. t.* utique loqui de juramento contra bonos mores naturales præstito; sed & hoc extra controversiam est, reverentiam, ob quam jura certis personis beneficia impertuntur, in Jure naturali & Divino fundatam esse, ideòq; juramentum talium beneficiorum remissioni aut renunciacioni adjectum, bonis moribus naturalibus & divinis adversari.

§. XXVII.

Separanda verò hic est renunciatio expressa à tacita. Expressa per antè deducta omninò improbanda. Tacita verò, si fiat ex parte ejus, cui reverentia exhibenda, non vero illius, qui ad reverentiam præstandam obligatus est, subsistit. Parentes & Patronus propter reverentiam sine venia in jus vocari prohibentur, nec huic juri expressè renunciare possunt, tacita tamen renunciatio valet, si Pater & Patronus non inviti compareant, cum volenti non fiat injuria *l. 34. C. de Transact. l. 1. §. 1 ff. de act. empt. nec quis videatur fraudare eos, qui sciunt & consentiunt, l. 145. ff. de R. J.* Patronus libertum ingratum iterum in servitutem detrudere potest. Huic juri expressè renunciare nequit, benè tamèn tacitè, si libertum omnes actus, qui alias à liberis hominibus peraguntur, expedire patiat, ac ingratitude in se commissam patienti animo ferat.

Int. de renunciacione expressa.

§. XXVIII.

Leges & statuta negotiis gerendis certam formam præscribere solent, juxta quam debeant expediri. Huic formæ à Legibus introductæ renunciare non licitum *l. 27. ff. de R. J. arg. l. 5. C. de jur. & facti ign.* Solennia à Legibus præscripta stricte observanda, *arg. l. 55. ff. de leg. 1. l. 38. ff.*

Formæ à Legibus introductæ.

de pact. Absoluta enim rei forma in solemnibus consistit, ut ita omnes actus contrarii improbentur, & validitate destituantur. Sic cum leges ad validitatem donationis excedentis 500. solidos quoad excessum insinuationem exigant, huic renunciari nequit, sed eâ non adhibitâ ratione excedentis summæ donatio effectu caret. Forma verò per æquipollens adimpleri nequit, sed præcise eo modo, qui legibus desideratur, implenda, neque huic formæ aliquid addi vel detrahi potest, cum formâ sublatâ omnis effectus tollatur. Exemplum evidens est in testamenti factione. In hâc enim formâ præscriptâ neglectâ, totus actus corrui. Jure Canonico tamen, quod & hodiernam praxim observare docet *Stryk. de C. C. f. 1 c. 5. §. 17.* nullo salutis periculo concurrente, renunciatio juramento corroborata, valet.

§. XXIX.

Conditio-
ni inde-
biti.

Renunciatio conditionis indebiti illicitis quoque annumeranda renunciationibus. Non enim tantum generalis renunciatio minimè excludit conditionem indebiti, sed nec eadem tollitur, licet conditioni indebiti specialiter sit renunciatum, prout hanc sententiam communiter Interpretes, longâ serie à *Struv. S. J. C. Ex. 18. th. 42.* recensiti, propugnant. Nec desunt rationes, quibus hæc sententia stabilitur. Quemadmodum enim quis ex errore solvit, aut promittit, ita ex eodem renunciat, dum se verum debitorem esse, neque propterea sibi conditionem indebiti competere existimat. Quare si postmodum indebitum appareat, renunciatio æquè ac solutio, propter intervenientem errorem, quo consensus excluditur, cum errans non consentiat, l. 15. ff. de Jurisdic. nullum habet effectum *Bocer. Cl. 2. d. 8. th. f. Franz. ad ff. t. de condic. indeb. n. 27. Lauterb. in compendio Jur. t. de condic. indeb. inf.* Quâ facilitate

tate quis ad contrahendum induci potuit, eadem quoque ad renunciandum permotus. Non præsūmitur quis juri, quod sibi competere nescit, renunciare. Renunciationes naturam actus principalis, in quo interponuntur, sequuntur, & renunciatio confessioni conjuncta juxtā naturam principalis intelligitur. Unde si principale nullum est, renunciatio pariter nulla pronuntianda. *Tiraq. in L. si unqv. C. de Revoc. Donat. in pref. n. 131. Brunnem. ad l. f. ff. de cond. indeb.* Valet tamēn renunciatio conditionis indebiti, quando animus donandi, verbis renunciationis expressē declaratus est. *Struv. all. l. Lauterb.* Formula talis sistitur à *Gothofredo ad L. f. §. 3. condict. indeb. lit. g.* hujus tenoris: *Si post hac apparuerit predicta indebitū, vel sine causa soluta, ex nunc prout tunc dedit & donavit, quicquid per conditionem indebiti, vel sine causa, vel pretextu cujuscunque erroris posset repetere.*

§. XXX.

Numerum illicitarum renunciationum auget quoque juris prohibitivi renunciatio. Quoties enim legis dispositio refragatur, omnis contrahentibus adempta libertas. Frustrā quippe actum leges prohiberent, si illarum prohibitionem contrariis pactis eludere privatis liceret. Sic cum *Leges* donationes inter virum & uxorem constante matrimonio ex certis rationibus, quas passim apud commentatores *ad tit. ff. de Donat. int. vir. & Uxor.* videre licet, prohibeant, donatio contrā illarum legum prohibitionem facta, non obstante renunciatione, quā conjuges illis legibus renunciarunt, nihilominus invalida est. Usū venit, ut nonnunquā à contrahentibus futuræ prohibitioni renunciatur h.m. Solte auch dieser Contract ins künfftige durch neue Lands-Ordnung verboten werden/ so soll dennoch der Gegenvärtige unter beyderseits Contrahenten beständig bleiben.

Juri prohibitivo.

sistit,
e de-
ex-
exi-
one
per
do,
ali-
nnis
i fa-
ctus
xim
pe-
ata,

an-
ene-
biti,
iter
In-
siti,
ntia
vit,
ebi-
biti
um
ien-
non
um
27.
ili-
tate

ben. Et hanc renunciationem in illo casu, quando Legislator legem in specie ad præterita negotia extendit, invalidam pronunciat *Stryck. de C. C. S. r. c. s. §. 15.*

§. XXXI.

Favori dotis.

Magnus legum in jure nostro reperitur cumulus, quæ summo dotem favore prosequuntur. Num verò huic favori dotis renunciari possit, quæritur? *Lauterbach. in Comp. Jur. ad t. de jure dot.* defendit, uxorem favori dotis non posse renunciare. Non enim tantum propter privatarum mulierum commodum, sed etiam Reip. emolumentum, cum ejus interfit, mulieres dotes salvas habere, propter quas nubere possint. *L. 2. ff. de jur. dot.* tantus favor doti exhibetur. Temperamentum tamèn hic addit *Dn. Stryck. in Not. ad all. l. Lauterb.* scilicet non valere renunciationem quoad uxorem, ne uxor superstes repetat dotem, quia sic indotata redderetur, valere tamen, ne uxore defuncta heredibus dotem repetere liceat.

§. XXXII.

Legitimæ

Legitima, quatenus necessaria alimenta comprehendit, renunciationem respuit. Fatenus enim considerata descendit à Jure Naturali, cujus præscriptum leges humanæ sequi tenentur. Undè simpliciter denegata legitimâ, non simul alimenta censentur denegata. Quare etiam *Dd.* inferunt, quod, si filia omnibus juribus tam paternis, quam maternis generaliter renunciaverit, non eo ipso simul juri alimentorum renunciassè censeatur, cum jus succedendi à jure alimentorum separatum sit.

§. XXXIII.

Exceptioni
N. N. p.

Exceptionis non numeratæ pecuniæ renunciatio non admittitur, cum ad delinquendum invitaret, quoniam creditores occasionem lucra iniquissima & exactiones illicitas à debitoribus extorquendi, vel planè non, vel non totam, sicut

sicut in conventionem expressum erat, pecuniam numerando, consequerentur. Præterea hæc exceptio ideo introducta est, quò facilitati debitorum pecuniâ indigentium succurreretur. Prout verò inopia debitoris ipsi facile confessionem, spe futuræ numerationis elicere potest, ita eadem facilitate pro beneplacito creditoris ad renunciandum exceptioni non numeratæ pecuniæ moveri valet. Ob paritatem rationis modò dicta etiam in exceptione non numeratæ dotis locum habent.

& N. N.
dotis.

§. XXXIV.

Clerici, vi privilegii à legibus concessi nullum tutelæ onus, nullam curam subire tenentur, *quò eo melius à his omnibus derelictis, Dei omnipotentis ministeriis inhereant* L. 52. §. 1. C. de Episc. & Cler. Num verò huic privilegio & immunitati renunciare possint, in quæstionem venit? Resp. Episcopos & Monachos huic immunitati renunciare non posse, per *Auth. Presbyteros* §. 1. C. de Episc. & Cleric. & Nov 123. c. 5. Limitat hoc *Brunnemannus ad all. auth.* nisi essent personæ miserabiles, de quarum tutelâ vel curâ agitur. Alii verò Clerici, ut Presbyteri, Diaconi, Sub-Diaconi, legitimi tutores esse possunt, si intrâ quatuor menses apud judicem competentem voluntatem suam in scriptis manifestaverint, se nempe spontè tutelam suscipere velle. *Brunn. all. l.*

Non possunt renunciare Episcopi & Monachi immunitati tutelæ.

§. XXXV.

Tutores finitâ tutelâ ad rationes reddendas obligati sunt. An verò Pater huic juri reddendarum rationum renunciare, seu in testamento suo disponere possit, ne à tutore rationes administratæ tutelæ exigantur, non parùm in controversiam vocatur apud Dd. Duo verò casus hic ab invicem fecernendi sunt. Unus est, quo testator, ultimum elogium conditurus, cum tutorem, à quo nondum

Pater necessitati reddendi rationes tutelares.

D

ad-

administratæ tutelæ rationem exegit, aneclogistum voluit; alter est, quo tutelæ adhuc administrandæ à testatore quis præficitur, & aneclogistus esse iubetur. Priori casu nullum dubium est, administratæ tutelæ rationem in testamento remitti posse, quemadmodum id iuxta *l. 18. C. de fideic. colligitur. conf. Eruumem. ad d. L. Rappold. in Disp. de Aneclogisto c. 3. §. 4.* De posteriori casu magis dubitatur. Negativam propugnant *Ruin. Conf. 54. n. 12. Davrhoud. de Tutore c. 3. n. 24. Covarruv. L. 2. Var. resol. c. 14. n. 3. Moller. L. 1. Semest. c. 29. n. 9.* allegati à *P. Schultz. in Disp. de Aneclogist. c. 2 n. 267.* Pro stabiliendâ hâc Sententiâ provocant ad *L. 5. §. 7. ff. de admin. & per. tut. & ex eâ hanc rationem eruunt, quod jus reddendi rationem jure publico introductum, privatorum pactioibus minimè remitti possit. Hinc & Paul. Montan. de tutelâ c. 38. n. 46.* pactum, quo quis se non exacturum esse rationes promittit, invalidum & de jure non subsistere asserit, cum eo ipso alter ad delinquendum invitaretur. Aliis verò affirmativa arridet, tutoremquè voluntate Patris benè aneclogistum fieri posse tuentur, si Pater, cui tutoris, quem liberis præponit, fides satis perspecta est, rationes remittat. Nobis placet media sententia statuentium, Patrem non omni redditioni rationum, sed saltem scrupulosæ atquè exactissimæ renunciare posse, patrisquè remissionem redditionis rationum in testamento factam, hoc modo esse intelligendam. *Stryk. de C. C. S. 3. c. 2. §. 1.*

§. XXXVI.

Filiis S^{cto}
Macedonia-
no.

Agmen inter illicitas renunciaciones claudat S^{cto} Macedoniani renunciatio. In antecessum supponimus beneficium S^{cto} Macedoniani etiâ in foro conscientiæ obtinere. Nisi enim lege civili tuti in conscientia filii

memo-

memorato SCTo utentes redderentur, iniquitas eidem subesse videretur, dum non sufficienter periculo Parentum prospexisset, quibus solutionem denegantibus, à filiis conscientia ad solvendum impulsis periculum imminere posset. *Stryk. V. 2. D. 12. c. 5. n. 62.* Hoc præsupposito, dicimus SCTo Macedoniano non posse renunciari. Nam SCTum Macedonianum non tam in favorem filiorum, quàm Parentum, ne filiifam, are alieno obruti ipsorum vitæ insidias struerent, & illi Poetæ asserto locus esset:

Filius ante diem patrios inquirit in annos,

constitutum. Quamobrem filiifam, favori alieno renunciare non possunt. Respicit hæc dispositio publicam utilitatem, cujus interest, *juveniles calores coarctari, ne cupidini dediti tristem sentiant exitum, qui eos post dispersum expectat patrimonium* L. f. §. 5. inf. C. de bon. qua lib. Jus publicum verò, ob publicam utilitatem sancitum, privatorum pactis immutari nequit. L. 38. ff. de pact. Nullum facilius medium eludendi sanctionem SCTi Macedoniani esset, si hoc renuntiatione tolleretur. Eà quippe facilitate, quâ ad pecuniam mutuò accipiendam filiifam, provolant, etiam ad renunciandum prosilire possunt. Talis renuntiatione in patris, familiæ & Reipubl., foeneratores odio prosequentis, præjudicium tendens, circa rem illicitam versatur *Schilt. ad ff. Exercit. 27. §. 69.* & ideo non valet, etiamsi illi juramentum adjectum esset. *arg. L. 7. §. 16. ff. de pact. L. 5. C. de Legib.* cum tale juramentum peccatum nutriret, & malitiæ creditorum indulgeret. Quare & *Jus Prut. L. 1. t. 25. a. 14. §. 5.* renuntiationem juratam improbat. Restrungitur hoc à nonnullis ad illum casum, quando creditor scivit, filium pecuniam malè impensurum, vel etiam ad res luxuriosas pecuniam mutuò

dedit. Stryk. in Not. ad Lauterb. Comp. Jur. t. de SCto Maced. V. secundum conscientiam & de C.C. S. 2. c. 1. §. 15 conf. Wiffenb. ad ff. P. 1. D. 28. Th. 32.

§. XXXVII.

Ad illicitas
renunciatio-
nes non per-
tinent.
(1.) jus fu-
turum.
(2.) excep-
tio præ-
scriptionis,
(3.) forum
privilegia-
tum ratione
Clericorum.

In censum eorum, quæ renunciacionem non admittunt, solet referri (1.) jus futurum. (2.) exceptio præscriptionis. (3.) forum privilegiatum Clerici. Verùm hæc sententia non meretur album calculum. Quod enim primum concernit, licet renunciatio simpliciter & generaliter facta ad futura non extendenda, sed ad illa jura, quibus renunciatis in præsentem gaudet, restringenda sit, non tamèn eo ipso renunciatio jurium futurorum vetita est. Necessariò tamèn requiritur, ut speciatim aliqua jura, quibus quis renunciat, recenseantur, cum renunciatio ad non cogitata nequàm extendatur. *Gail. L. 2. O. 98. n. 14.* Formulam talis renunciacionis futurorum jurium sistit *Stryk. d. C.C. S. 1. c. 5. §. 14.* Exceptio præscriptionis pro eâ, quæ renunciacionem respuat, minimè est habenda. Rationes tres allegat *Stryk. all. l. §. 25. (a.)* quia Dd præteritæ præscriptionis renunciacionem admittunt. (B.) quia hæc renunciacione publicum Interesse non læditur. (γ.) quia quod statuto, idem quoque pacto induci potest. Ratione fori privilegiati Clericorum, quod his illi renunciare haud liceat, provocatur à nonnullis ad *c. 12. X. de for. comp.* ubi dicitur, quod non solum invitati, sed etiam voluntarii pacisci non possint Clerici, ut Secularia judicia subeant, cum non sit beneficium hoc personale, cui renunciari valeat, sed potius toti Collegio Ecclesiastico sit publicè indultum, cui privatorum pacto derogari non potest. Verùm exiguum

exiguum hinc praesidium in ratione à Pontifice adjectâ, quam Cujacius optimo jure fucum & colorem non veram rationem esse asserit, deprehenditur. Hâc quippè renunciatione, non juri publico, sed privato tantum derogatur, cum Clericus ita renunciâns de jure & commo suo proprio detrahat. *Ziegl. in Not. ad Lancell. Inst. J. Can. L. 3. t. 1. §. 4. V. pactionibus privatorum.* Quare Evangelici rectè hanc renunciationem Clericorum validam existimant. *Stryk. de C. C. S. 1. c. 5. §. 18.*

§. XXXVIII.

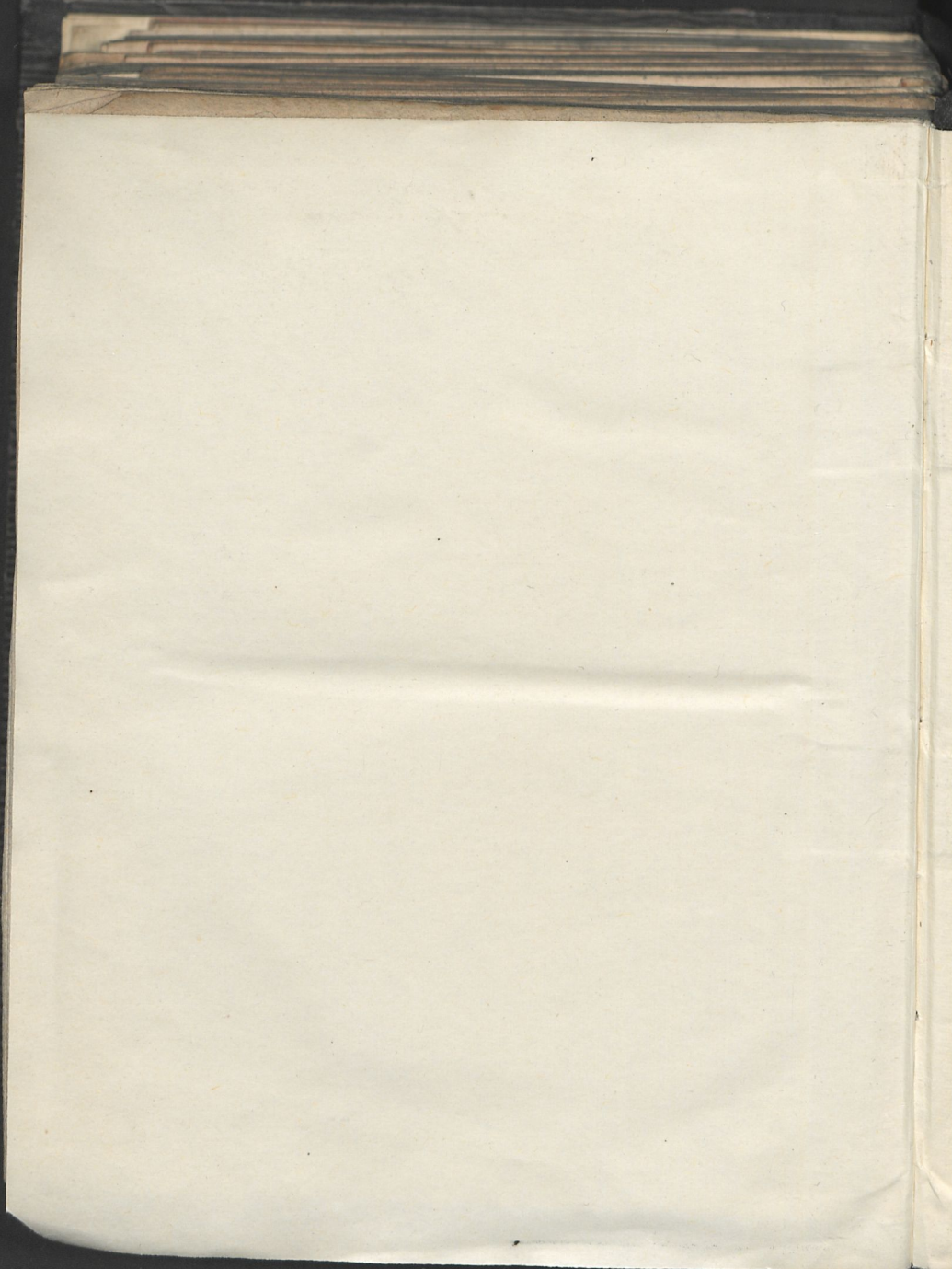
De renunciatione cessionis bonorum, num ea ad classem illicitarum, an verò licitarum renunciationum referenda sit, gravis inter eruditos controversia movetur. Non pauci illicitis accensent, his rationibus muniti. (1.) Quia nulli concessum, se obligare ad carceres, cum carcer sit species Servitutis *L. 2. ff. de lib. hom. exhib. l. 7. ff. de pos. quæ morti comparatur, L. 59. ff. de cond. & demost. L. 3. §. 1. ff. de cap dim. L. 32. §. 6. ff. de donat. inter V. & U. L. 209. ff. de R. J.* Ast beneficio cessionis bonorum renunciâns in effectu se ad carceres obligat, cum eo beneficio destitutus in carcerem detrudatur. (2.) Quia tale pactum, quo cessionis bonorum renunciatur, bonis moribus & humanitati repugnat. (3.) Quia creditor tantum hoc agere videtur, ut molestia & injuria debitorem afficiat. (4.) Quia conventio hæc species oppignorationis, imo venditionis sui ipsius est, quarum utraqùe jure prohibita est. *§. 4. J. de jure person. l. 6. C. quæ res pign. Lauterb. in Comp. Jur. tit. de cession. bonor. Eckolt ad ff. d. t. §. 9. Peretz. ad tit. C. qui bon. ced. n. 20. Bachov. ad Tr. V. 2. D. 24. Th. 4. l. e. Struv.*

(4.) benefici-
cium cessi-
onis bono-
rum.

e. Struv. S. J. C. Ex 44. th. 28. Zasf. ad ff. 1. de cess. bon. n. 17.
 Alii verò ab his. recedunt, debitori facultatem renun-
 ciandi beneficio cessionis bonorum indulgentes, ex his
 rationibus. (a.) Quia cessione bonorum est beneficium in
 gratiam debitoris obæratum introductum. Quilibet verò
 beneficio sibi concessio renunciare potest. *l. p. C. de pact.*
 (b.) Quia statutum de incarcerando validum est. Ergò
 etiam pactum valebit, cum statuta nihil aliud sint, quam
 jus quoddam conventionale. *Stryk. de C. C. S. 2. c. 1. S. 39. &*
in Not. ad all. l. Lauterb. Ex his Sententiis posteriorem
 amplectimur, ejusque defensionem in præsentem
 suscipimus.

S, D. G.

7-10
7A-70C
↓

ULB Halle 3
004 598 555

1017

28.

1704, 2. 14
43.

DISPUTATIO JURIDICA,
DE

ILLICITA JURIS RENUNTIATIONE,

Quam,

AUXILIANTE DEO,
RECTORE MAGNIFICENTISSIMO,

SERENISSIMO atq; EXCELSISSIMO PRINCIPE ac DOMINO,

DOMINO FRIDERICO WILHELMO,

REGNI PRUSSIAE AC ELECTORATUS
BRANDENBURGICI HEREDE &c. &c. &c.
CONSENTIENTE AMPLISSIMA FACULTATE
JURIDICA,

In Academia ad Pregelam Regia,
PRÆSIDE,

PETRO Schwenner /

U. J. L. & P. P.

Publicæ eruditorum censure proponit

JOHANN DANIEL CASSEBURG,

LL. Stud.

Anno M, DCC. IV. ad Diem April.

H. L. q. C.

REGIOMONTI, Typis REUSNERIANIS.

